

DEEL 3: Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1. Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van de cartografische bronnen is het onderzochte gebied in de laatste eeuwen voornamelijk als moerassig gebied (in het zuiden), heidegebied en grasland in gebruik geweest. Vanaf de eerste helft van de 20ste eeuw trad een industrialisering van de omgeving op met o.a. de aanleg van het Albertkanaal, spoorwegen en wegen. Enkele wegen doorkruisten het onderzoeksterrein sinds het einde van de 19de eeuw. Tegen de jaren 1960 was de eerste Ford-site, in Antwerpen, te klein geworden en dus werd een nieuwe fabriek gebouwd nabij Genk. Op 24 oktober 1962 werd de eerste steen ervan gelegd. Het huidige projectgebied maakt deel uit van het industrieterrein 'Ford-Genk'.

Sinds 1991 is het zuiden van het terrein bebouwd met een fabriekshal waarrond verhardingen gesitueerd zijn. Het noorden van het onderzoeksterrein is grotendeels als verharde parking ingericht. In het noordoosten en centraal in het oosten ligt een stuk braakliggend terrein dat grotendeels is opgehoogd. Het onderzoeksterrein bevat dan ook veel verstoringen.

Hoewel het de omgeving van het terrein in het verleden landschappelijk gunstig gesitueerd leek in de nabijheid van enkele beekjes en waterplassen, waar vermoedelijk drogere gronden in het noorden zich nabij nattere zones in de vorm van moerassen in het zuiden van het onderzoeksterrein situeerden, zijn in de omgeving momenteel vnl. natte en zeer natte zand – en zandleembodems zichtbaar op de bodemkaart. Dit maakt van het onderzoeksterrein in het verleden mogelijk een aantrekkelijk bewoonbaar gebied, hoewel er eventueel rekening gehouden moet worden met te vochtige omstandigheden.

Op de bodemkaart is ter hoogte van het onderzoeksterrein een OB-bodem zichtbaar, een bebouwde zone waardoor het bodemprofiel gewijzigd of vernietigd is. De oorspronkelijke gronden zijn verstoord door de aanleg van het industrieterrein. Het waren typische zandgronden die volgens de bodemkaart voornamelijk als Zdg (matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizon) en Zeg (natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizon) gekarakteriseerd werden.

Uit het DHM (afb. 58) blijkt duidelijk dat het terrein hoger gelegen is dan het aangrenzend terrein ten westen van het onderzoeksgebied. Tevens is duidelijk dat het industrieterrein als één vlak plateau werd ingericht. De terreinen van het voormalige Ford Genk werden op sommige plaatsen een paar meter opgehoogd, en we kunnen er van uit gaan dat de grootschalige en samen met de ontwikkeling steeds voortschrijdende terreinegalisatie die ook op oude luchtfoto's te zien is, machinaal (bulldozers en graafmachines) werd uitgevoerd. Voorafgaand aan ophoging en/of het aanleggen van verhardingen is vermoedelijk machinaal de bovengrond verplaatst, om een draagkrachtige ondergrond te bereiken¹.

Vermits de bodemkaart OT-gronden aangeeft, we weten dat het gehele industrieterrein werd geëgaliseerd en/of opgehoogd, en bovenop het huidige maaiveld lokaal nog hogere ophogingen voorkomen, is de mogelijkheid groot dat het bodemprofiel verstoord is bij de aanleg van 'Industrie Ford Genk'. Op basis van het bureauonderzoek **schatten wij het potentieel op de aanwezigheid van archeologische waarden binnen het projectgebied in als laag.**

Om na te gaan in hoeverre de oorspronkelijke bodem opgehoogd werd, en al dan niet beschadigd werd, is landschappelijk booronderzoek aangewezen op de plaatsen waar dit nog mogelijk is op het terrein (onverharde delen).

Uit het landschappelijk booronderzoek bleek dat alle oorspronkelijke bodemprofielen op het terrein verstoord of vernietigd waren. **Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem en een vervolgonderzoek lijken daarom niet aangewezen.** De kans dat archeologische resten uit het verleden bewaard bleven na de verstoring is klein.

¹ <https://www.lne.be/merdatabank/uploads/merntech2472.pdf>

2. Aanwezigheid en waardering van een archeologische site

Het voorliggend bureauonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het terrein over een laag archeologisch potentieel beschikt. Op basis van de cartografische bronnen is het onderzochte gebied in de laatste eeuwen wellicht uitsluitend als moerassig gebied, weidegrond en sinds 1962 als industriegebied in gebruik geweest. Bebouwing is enkel tijdens de laatste tientallen jaren gekend, voordien waren wel al wegenissen ter hoogte van het terrein gesitueerd. De gunstige landschappelijke situering van de wijdere omgeving waar droge gronden zich nabij nattere zones situeren, maakten van de omgeving van het onderzoeksterrein een mogelijk aantrekkelijk bewoonbaar gebied, hoewel voor het terrein zelf vnl. natte bodems voorkwamen op de bodemkaart. Op vrij geruime afstand (260 m en meer dan 1 km) gelegen gekende CAI locaties, bevestigen dat de kans dat het onderzoeksterrein in de prehistorische tijd tot de Nieuwe Tijd bewoond was of gebruikt werd, relatief klein, doch niet onbestaande is.

De bodemkaart geeft voor het onderzoeksterrein een bodem met een sterk verstoord bodemprofiel weer. Deze bevindingen werden tijdens het landschappelijk booronderzoek bevestigd. Nergens werd een intact bodemprofiel aangesneden. Het terrein blijkt dan ook volledig vergraven en in het oosten opgehoogd in het recente verleden. **Hierdoor zijn eventuele archeologische resten en bodemsporen vermoedelijk verdwenen en bijgevolg wordt vervolgonderzoek niet aangeraden.**

3. Impactanalyse

Het potentieel op de aanwezigheid van archeologische waarden wordt op basis van het bureauonderzoek als laag ingeschat. Aanvullend booronderzoek leverde een meer gedetailleerd beeld de bodems onder het projectgebied. Deze konden in hun totaliteit beschreven worden als bodems met een lage bewaringstoestand. Ter hoogte van de zones waarin de bodemingrepen zullen plaatsvinden (zie *afb. 87, bijlage*) is de moederbodem in het verleden volledig vergraven en werden archeologische resten bijgevolg ook reeds vergraven. De kans om onaangeroerd archeologisch erfgoed aan te treffen is dan ook bijzonder klein.

Hoewel nog niet op plan vast staat hoe diep de bodemingrepen voor de realisatie van de hallen e.d. zullen gaan, is wel geweten dat de fundering voor de hallen wordt uitgegraven op 1 meter onder het nulpeil, dat overeen komt met de bovenzijde van de verharding buiten de K-Hal. De diepste bodemingreep zal vermoedelijk plaatsvinden ter hoogte van het infiltratiebekken (max. 4 m onder het maaiveld). De fundering van de hallen zal zich op ca. 80 cm onder het laagste niveau (laadkade) bevinden, de onderkant van de fundering ligt vermoedelijk 170 cm onder het nulpeil van de hal, hoewel deze diepte pas definitief bepaald kan worden nadat de draagkracht bepaald is. Leidingen e.d. zullen op een diepte van max. 3 m aangelegd worden, verhardingen e.d. tot een diepte van max. 45 cm.

Boringen toonden aan dat de C-horizont op verschillende plaatsen op het terrein bewaard was. Tijdens de graafwerken zal de C-horizont dan ook op verschillende plaatsen vergraven worden indien deze aanwezig is (dit kon enkel vastgesteld worden in het oosten waar de hallen gerealiseerd zullen worden). Het is niet volledig uit te sluiten dat er diepe sporen bewaard zijn in de C-horizont, maar de kans hierop is zeer gering. Daarom is verder archeologisch onderzoek dan ook af te raden, vermits het potentieel op kennisvermeerdering niet in verhouding staat tot de kosten die verder onderzoek met zich meebrengt.

4. Bepaling van de maatregelen

Naar aanleiding van het bureauonderzoek en het landschappelijk booronderzoek wordt de kans dat waardevol archeologisch erfgoed wordt geraakt door de geplande werken als laag ingeschat voor alle periodes.

Het verslag van de resultaten heeft tot de conclusie geleid dat verder vooronderzoek op de onderzoekslocatie een laag potentieel tot kennisvermeerdering in zich draagt.

Een programma voor verdere maatregelen werd dan ook niet opgemaakt.